

UN OCTOGENAR ÎNCĂRCAT DE VIRTUȚI

I. RĂSMERIȚA *

În viața unei instituții sărbătorirea unor evenimente mai importante sînt popasuri de adîncă emoție, de nestăvilită bucurie, de pilduitoare îndemnuri pentru viitor, totul constituind și prefigurînd momente pline de mîndrie pentru instituția respectivă, inclusiv pentru slujiiorii ei de azi și de mîine. Putem spune, fără nici o teamă de a fi desminții, că fără organizare, din cînd în cînd, a unor evenimente ieșite din comun, cum este și sărbătorirea împlinirii vîrstei de 80 de ani a distinsului profesor, cercetător și organizator prof. Dr. docent ION T. TARNAVSCHI, drumul parcurs de o instituție ar păria oarecum monoton, lung și chiar obositor. Așa dar, ferice de acele instituții care au cît mai dese astfel de ocazii ce ne umple inima de bucurii și mintea de meditații, prin valoarea oamenilor care și-au închinat întreaga lor ființă instituției respective, așa cum a făcut-o sărbătoritul, și cum, desigur, o vor face și elevii lui.

Personal nu intenționez să deapăn sub nici o formă magnifică activitate de dascăl, cercetător și organizator a celui sărbătorit, lăsînd s-o facă aceasta elevii lui direcți, ci mă limitez a spune, printre altele, că sînt cuprinse de o nestăvilită emoție și mîndrie în același timp, și poate că aceasta își găsește explicația că între noi doi este numai o diferență de vîrstă de trei ani.

Nu încerc să fac o enumerare din multiplele sale realizări, poate și pentru faptul că nu sînt convins că voi găsi cuvintele cele mai potrivite, frazele cele mai atractive și mai pline de conținut.

Așa dar, mă limitez la unele generalizări și aș începe prin a spune că sărbătorim o personalitate la a cărei cristalizare, au contribuit — pe lîngă zestrea nativă din clipa genezei — o serie de fapte armonios împletite în ființa lui I. T. Tarnavschi și anume: dorința nestăvilită de a cunoaște cît mai multe din secretele ce le ascunde natura, înclinația sa spre generalizare, timpul îndelungat petrecut în laboratoare și biblioteci, spiritul critic și autocritic foarte dezvoltat, inițiativele pline de maturitatea gîndirii, discernămîntul impetuos, credința neșrămutată în puterea științei, urmărirea ca pe steaua polară a țelului propus, legarea științei de practica vieții, cunoașterea fenomenelor din natură și interrelația lor etc. Desigur, că fiecare în parte din calitățile înșiruite și toate la un loc, au definit opțiunea lui și l-au desemnat printre cei mai valoroși

* Cluj.

dascăli și cercetători, nu numai din țară, dar și peste hotare, devreme ce el face parte dintre biologii români care sînt cel mai mult citați în literatura străină, și este, după cunoștințele sale, singurul botanist român, care a fost solicitat și a făcut parte dintr-o comisie de acordarea titlului de doctor în științele biologice a unui cercetător de peste hotare, respectiv din Franța.

Trebuie să insist și asupra faptului că la succesele sale cu adevărat remarcabile au contribuit, printre altele, și altoirea educației germane cu a celei franceze, ca unul care, începînd cu chirilica, a făcut școala primară (restul) și liceul în limba germană și apoi a studiat un an în Franța. Deci s-a completat și s-a împletit armonios spiritul de precizie a germanilor cu cel de sinteză și generalizare a francezilor, cum s-a exprimat *I. Simionescu* și cu *Tr. Săvulescu* despre entomologul și filozoful *Aristide Caradja*.

Prof. I. T. TARNAVSCHI intră în galeria acelor slujitori ai învățămîntului universitar, care se disting deopotrivă ca dascăli și ca organizatori, care îmbină permanent activitatea didactică cu cea de cercetare științifică, ambele fiind punți cu rol formativ, educativ și social în frontul cultural al unei națiuni.

În acest context el a militat constructiv pentru apropierea intelectualității de problemele concrete ale societății românești, pe de o parte, și pentru înscrierea efortului științific național în ansamblul efortului internațional al descoperirilor științifice pe de altă parte. Totodată a militat pentru munca de cercetare interdisciplinară, colaborînd cu specialiaștii din diferite domenii de muncă și publicînd lucrări împreună, printre care am cinstea să mă enumăr și eu, ca fiind de factură agronomică.

Pentru susținerea acestor afirmații mi-aș permite să vin cu un exemplu, cred destul de elocvent. După cel de al doilea război mondial, uînăra știință geobotanică care antrenează pe biologii naturaliști, pe agronomi, pe silvicultori, chiar pe geografi etc., trecea prin spinoase și aprinse controverse principiale privind munca de cercetare de pe teren și laborator, ceea ce făcea ca aplicabilitatea în practică a acestor cercetări să deruteze, iar străinătatea să nu poată cunoaște integral munca științifică cu caracter și practic dusă de cercetătorii români.

Această situație îl determină pe I. T. TARNAVSCHI să inițieze și să organizeze cele zece consfătuiri naționale de geobotanică la care au participat botaniști, agronomi, silvicultori etc., și care s-au desfășurat în anii 1958—1974 în itinerariul lor, practic întreaga țară, iar discuțiile de la fața locului au dus în cele din urmă la o deplină unitate de vederi și studiul covorului vegetal. Prin organizarea acestor consfătuiri s-au urmărit trei obiective majore: 1. Să se consolideze școala geobotanică românească inițiată de AL. BORZA, prin unificarea metodologiei privind cercetările de pe teren și prelucrarea lor în laborator; 2. Să faciliteze consultarea de către fitocenologi străini, a rezultatelor cercetătorilor români și astfel ei să poată cunoaște vastitatea covorului vegetal al țării noastre; 3. Să creeze un spirit interdisciplinar unificat în studiul geobotanic și astfel specialiștii de diferite facturi să vorbească una și aceeași limbă în fitocenologie.

Prof. ION T. TARNASCHI, în toate inițiativele sale, cum au fost și cele 10 Consfătuiri, de geobotanică, de care am vorbit, a pornit de la ideea că știința este unică, că toate cercetările ei reprezintă succesul nu numai al unei națiuni, ci al întregii omeniri, și ca urmare trebuie să se meargă pe drumuri convergente în munca de cercetare a naturii, în care context botanica se situează pe un plan central, pentru ca lumea plantelor, de care se ocupă, este un component „sine quanon“ al biosferei.

Sărbătoritul nostru face parte dintre acei naturaliști care sînt convinși că investigarea din natură se axează pe cîteva principii inalienabile și anume : observarea, reflectarea, experimentarea, ipoteza și verificarea ei, în final conturarea de concluzii și numai așa un cercetător poate scoate „necunoscutul din cunoscut“ cum se exprima GOETHE, iar mintea lui trebuie să facă aceleași iscusințe ca și natura, cum spune tot GOETHE.

Venerabilul nostru sărbătorit a adus o contribuție valoroasă la mersul înainte al biologiei românești, precum și a celei mondiale, și reuniunea nu este numai un act patriotic — științific, deoarece este necesar ca tineretul să cunoască pe înaintașii, care au adus contribuții valoroase la mersul științei, ce nu se termină niciodată, și fără de care nu este posibilă ridicarea unei națiuni pe culmile civilizației.

Sînt convins că mulți dintre foștii săi studenți și colaboratori l-au luat de model în viață, cu atît mai mult cu cît sărbătoritul nostru este același om și la 80 de ani, cu care ne-am obișnuit și anume : animat de același spirit de creație științifică, dublat de aceeași intenție de a fi cît mai folositor societății, stăpînit de aceleași clarviziuni în acțiunile sale, caracterizat de o neobișnuită vitalitate și de un optimism cu adevărat tîneresc.

În aceste momente de bilanț, timpul, acest parametru indispensabil al existenței noastre, parcă s-a retras, lăsînd loc liber amintirilor din viața sărbătoritului, care a fost și încă mai este stăpînit de multă dăruire, ca unul care este *ctitor de școală palinologică românească*, ca unul care a *răcut ordine în gîndirea geobotanică* prin cele 10 Consfătuiri, ca unul care a creat un spirit de sacrificiu în conducerea grădinii botanice unde se desfășoară solemnitatea, ca unul care lasă în urma sa o minunată operă științifică, didactică și socială.

Nu pot să nu mai subliniez, că sărbătoritul nostru ne oferă un semnificativ exemplu al înfrumusetării vîrstei prin înțelepciunea și tăria cu care privește irevocabilă trecere a anilor plini de muncă fructuoasă, el făcînd parte dintre acei oameni, care înțeleg că, vrem nu vrem, implacabilul fir al vieții se deapănă, și anii se duc încetul cu încetul și pe neobservate, rămînînd doar noianul de amintiri, care este un izvor viu al trecutului ce dă puterea viitorului pentru generațiile ce-și torc și ele, la rîndul lor, fuiorul vieții, tot pe neobservate.

Închei narațiunea mea, cu urarea ca prof. I. T. TARNAVSCHI să fie sărbătorit ca nonagenar !